

Els equato-guineans a Espanya

Remei Sipi*

Per a un millor coneixement de la situació dels equato-guineans a Espanya és recomanable fer una divisió per períodes d'arribada, perquè segons quins siguin aquests tindrem un perfil o un altre del guineà. Així mateix, segons quins siguin els motius de la immigració, la situació dels immigrants varia substancialment.

A partir de l'any 1959, quan es creen les *provincies espanyoles* del golf de Guinea, és el moment propici per fer un estudi rigorós de la situació dels equato-guineans a l'Estat espanyol. Des d'aquesta data fins al 1964, en què es concedeix l'autonomia administrativa a les províncies de Fernando Poo (l'actual Bioko) i Río Muni, van arribar a Espanya joves guineans a fi de complir el servei militar o per ampliar els estudis. També hi ha el cas de les dones empleades de la llar, que no van tenir cap problema quant a regularitzar la seva situació, ja que gaudien dels mateixos drets que qualsevol espanyol. Pel que fa als que van venir a estudiar, un cop adquirida la seva titulació, alguns es van col·locar en empreses espanyoles o en l'Administració. Fonamentalment, les professions escollides eren les relacionades amb l'ensenyament, la medicina, l'advocacia... i totes elles eren triades en vistes a aportar quelcom a la nova Guinea que aleshores s'estava gestant. Cal no oblidar que som a les portes de la independència. El 1965 les Nacions Unides van instar el Govern espanyol a concedir la independència a Guinea Equatorial, fet que es produí l'any 1968.

Entre el 1968 i el 1979, període del règim de Francisco Macías Nguema, s'observa un augment considerable d'estudiants, becats pel Govern de Guinea i, en alguns casos, per religiosos espanyols i en menor nombre també, en casos molt aïllats, de refugiats polítics.

* Membre de l'Associació E'Waiso Ipola i de la Fundació CIDOB

Jornades interculturals celebrades a Bilbao, abril del 1995.

En el cas dels guineans l'estatut de *refugiat* no s'aplicava, ja que l'Administració espanyola no reconeixia aquest col·lectiu com a possible sol·licitant de refugi. En algunes ocasions cal interpretar aquest no-reconeixement de l'estatut de *refugiat* com una falta de coneixement real de la situació de dictadura i opressió que existeix al país des del règim de Macías fins a l'actualitat, amb el règim de Teodoro Obiang Nguema.

A partir del 1980 fins a l'actualitat al territori espanyol hi arriben equato-guineans de totes les condicions: estudiants, empleades de la llar, immigrants per causes econòmiques, però, i sobretot, refugiats per motius polítics. D'aquests darrers, alguns van fugir de la dictadura de Macías primerament als països veïns (Nigèria, el Camerun, etc.) i després van passar cap a Espanya. D'altres han fugit de la dictadura d'Obiang directament des de Guinea cap a la Península.

Darrerament es parla d'un cert arrelament del col·lectiu de Guinea a Espanya i que, a diferència de la resta dels afri-

cans subsaharians, és un grup que, per l'obtenció i possessió de la nacionalitat espanyola i degut a les relacions històriques que l'uneix amb Espanya, s'ha este-reotipat com a *diferent* a la resta de subsaharians tot presentant-lo com a homogeni. S'ha de tenir en compte, però, que a Espanya hi trobem guineans de diferents etapes, que estan en una situació jurídica, econòmica i social diferent i que d'això últim dependrà en major o menor mesura la seva *integració* o la seva *diferència* respecte a la resta dels subsaharians i no pel sol fet de ser guineà.

S'ha detectat que cada vegada és major el nombre d'equato-guineans que sol·licita l'estatut de *refugiat polític*, ja que actualment al país la violació dels Drets Humans és a la l'ordre del dia i l'exclusió de les minories és un fet real en tots els àmbits.

Els equato-guineans a Espanya estan localitzats principalment a la zona de Madrid (Fonlabrada, Alcorcón, Parla, Barajas, etc.), a la zona de València (València capital, Paterna, etc.), a Palma de Mallorca i a Barcelona (Barcelona capi-

tal, l'Hospitalet del Llobregat, Badalona, Mollet, el Prat del Llobregat, etc.). En general, es pot dir que es localitzen a Castella, Catalunya, València, Múrcia i el País Vasc (la ciutat de Vitoria), fonamentalment.

Com els primers guineans que van arribar a Espanya, els equato-guineans no han variat les seves preferències professionals. D'aquí que actualment el gruix d'aquest col·lectiu el trobem al sector de l'ensenyament, com a professors o mestres, dedicat a la medicina, com a metges o infermeres, a l'advocacia com a advocats, o fins i tot com a jutges, actualment hi ha un jutge titular d'origen guineà, etc.

Un col·lectiu que s'organitza

El col·lectiu guineà a Espanya està organitzat en associacions culturals i en grups polítics, que moltes vegades coincideixen amb els respectius grups ètnics, extrapolant així la realitat multiètnica que existeix al país. Alguns bubis, per exemple, s'han recollit sota el paraigua del grup Riebapua i d'altres bubis, d'altres regions, han creat associacions semblants que l'han pres com a model. El col·lectiu ndowé està associat entorn de Rombhe, el fang al voltant de Bia Fan i l'annobès a Viyil. Fa cinc anys les dones guineanes van crear una associació de dones residents a Barcelona i oberta a qualsevol persona que desitgi col·laborar en el projecte E'Waiso Ipo-la: «Dona, aixeca't, dignifica't, lluita...!».

Gairebé tots els grups polítics existents a Espanya estan englobats en la

RELACIÓ D'ASSOCIACIONS SOCIO-CULTURALS GUINEANES

Associació Cultural per a la Unitat de Guinea Equatorial. Fundada a Madrid el 1986.

Associació de Dones E'Waiso Ipo-la. Fundada a Barcelona el 1992. C/ Casp, 38, Barcelona. N'és presidenta Asunción Molo. Dimarts. Publicació (*E'Waiso*) i espai radifònic (*La Hora de Àfrica*, FM 91.00) un cop a la setmana. Actualment col·labora estretament amb dones de l'interior de Guinea.

Associació de Joves Guineans. Fundada el 1994. C/ Ronda Universitat nº 20, Barcelona.

Bia Fang. Col·lectiu fang de Barcelona (sense seu). En són responsables Francisco Abaga i Obon Miko.

COGUIRESPA. Fundada a Madrid el 1988. Comunitat Guineana Resident a Espanya.

Maleba. Fundada a Madrid el 1978. Comunitat ndowé.

Riebapua. Fundada el 1974. (C/ Concili de Trent, 313) Comunitat bubí de Barcelona. N'és president Joaquín Chanque.

Rombhe. Fundat fa 15 anys. (C/ Urgell, 251). Col·lectiu ndowé de Barcelona. N'és president Roberto Memba.

Viyil. Fundada fa 15 anys. (C/ Sant Climent, 5). Col·lectiu annobès de Barcelona. N'és president Melchor Pérez. Darrerament es dedica a la cooperació amb l'illa d'Annobon. Publicació

POC (Plataforma d'Oposició Conjunta). Dic «gairebé tots» perquè, com ja ha estat explicat, les minories tenen els seus partits polítics o moviments d'autodeterminació que no estan legalitzats. Aquest és el cas dels bubis pertanyents al Moviment per a l'Autodeterminació de l'Illa de Bioko (MAIB). La majoria dels bubis que hi ha a Espanya combrega amb les idees d'aquest moviment i s'estan organitzant per donar-li suport.

Els guineans que residim a Espanya no hem desconnectat de la nostra pàtria. En la mesura de les nostres possibilitats els

llaços que hi mantenim són molt estrets, tant a nivell individual com col·lectiu. Donem el nostre suport als de l'interior. Em remetre a un fet significatiu: cada setmana l'aeroport de Barajas es converteix en un lloc de concentració de guineans que malden per trobar-se amb algú que pugui fer arribar fins a Malabo un paquet de medicaments o diners per als seus familiars o per a aquells grups de solidaritat que han sorgit a iniciativa d'algunes dones guineanes i que es dediquen a recollir aquestes medicines i robes i canalitzar-les per a ajudar altres dones de l'interior. ■

OT ALLÒ QUE US INTERESSA

Més de 70 revistes d'abast nacional estan associades a l'APPEC.

Per a més informació: APPEC Rambla de Catalunya, 10, 1 er.

08007 Barcelona Tel. 412 76 28 Fax: 317 83 86

Ho trobareu a les revistes en català

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

INFORMACIÓ GENERAL
INFANTIL I JUVENIL
CULTURA
RELIGIÓ
POLÍTICA
PEDAGOGIA
AGRICULTURA I PASTORALIA
ESPORTS
MÚSICA
ARTS PLÀSTIQUES
TEATRE I CINEMA
CIÈNCIA I TECNOLOGIA
ENTRETENIMENTS
HISTÒRIA
FOLKLORE
SATÍRIQUES
ARTS DECORATIVES